

جمعه — 1 حزيران 1928

جلد : 10

بشنجی سنه — نومرو 111

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

یوردی یاننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد . سییح

مجله مشرق

آبونه شرطری : سنه لکی

۲۵۰ ، آلتی آیلغی ۱۲۵ ،

فوق العاده نسخه لر ایچین

۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور.

بجموعه مزه یئتتجه طبعی تنسیب

ایدمه یین اثرلر اعاده ایدملز.

هر آیک برنجی وارده. بشنجی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرنی مجموعه در

ادبیات تاریخی

روحی بک بابا

بکتابی شاعرلی آراسنده نکتہ پردازانی
ایله طایند، شاولان قیمتی شاعرلردن بریده
«روحی بک بابا» در . بو خوشکو و حاضر
جواب بکتابی، اصل . عالیله منسوب اولان
«شیخ الاسلام زین العابدین» [۱] اقتدینک
طورونی اوغلورد، داهاییشیکده ایکن «ملا» لق
پایه نه نائل اولمش؛ فقط، بو فایداسز عنوانا کتفا
ایتمه یوک اصولی وجهله مدرسه تحصیلی ده
اکمال ایتشدیر. اجازنامه سنی اقدن صوکر
متعدد قضا و لوالره، خصوصیه ادره، بغداد
کچی مهم ولایت مرکز لرنده قاضیقلرده
بولونمشدر .

اوزمان قاضیقلر معین بر مدته نایلمدی.
ایشته روحی ده صوک وظیفه سنی اکمال ایدنجیه
استانبوله دوغک مجبوریتنده قالمش، بشنجی
مرادک فوق العاده التفاتلرینه مظهر اولمشدر.
زیرا زین العابدین افندیمن علمی استفاده تأمین
ایدن مراد، اونک اوغلو روحی حایه
ایتمی بر وظیفه تاقی ایدییوردی، فی الحقیقه
بشنجی مراد، کرک افندیلیکی و کرک پادشاهانی
زماننده روحی قیمتدار عطیه وهدیه لریله

[۱] دور محمودئیده مسند مشیخت اسلامییه
چکن علمادن اولوب مصطفی خان ناک زماننده
شیخ الاسلام بولونمش اولان اساعیل عاصرافندیکنک
تورونی وصره امین زاده محمد سعید افندیکنک
اوغلورد، «۱۶۶۰» تاریخنده داغوب تحصیل
علم ایله علی الاصول دورمدارس ایتدکنک سکره
۱۲۱۵ تاریخنده اسکدار ۱۲۲۰ ده ادره
قاضیبنه نصب اولمش و ۱۲۲۲ ده مکه و متعاقباً
استانبول پایلینه نائل اولوب ۱۲۲۳ ده قیاب الانراف
و ۱۲۲۹ ده آناطولی قاضیمسکری اولمش و ۱۲۳۰ ده
مسند مشیخته ترعیع اولتهرق ۳ سنه بر قریب مدت
امور فتوای اداره امتش ۲۳ ده عزل و بروسه
اجلا اولهرق ۲۳ ده اطلاق اولفته اسکدارده
قونغانده اقلت ایتکده آیین ۱۲۳۹ ده وفات
ایدوب ملا کورانی جامی قرشیبندده جدی چای زاده
سرقندی باینده دفن اولونمشدر . اکثر علومدن
بهره سی اولوب نکتہ پرداز و حاضر جواب بزدات
ایدی .

«قاموس الاعلام» دن

بوها

عربی سوروکلهدم یاد ایلنده کیمسه سیز،
بلیرمدهی روحده آیدین شفقندن بر ایز!
عقلدک زنجیری کندی آله قیردم،
آله وستونی کچی سهاره فیشقیردم!

کون دهمایان افکلر بکا قلبی آجیدی...
واردلم نجه کزدن جیلان خیزله قاجدی؛
سز، جانلوار ماسکلی آی قیزیل صونلاریر؛
کوزیکری دوندوروز شوئی آج قازیر!

ذوق ایچین حقیقی صانلار سکر خاله؛
باشی بوش وازلنمی براقدم اختلاله،
دوینوی تولدورورکن کین صاچانر قاهقاهای،
باغیردم یوزیکره؛ مملونلر! بوها، بوها!
استانبول: صبیح عزت

کوچورک، ضعیفلرک، حاکم، تارک، بوقسوللرک،
مضطربلرک قورتارلای، قورونملی ایچون
وجودی وقف و حیاتی حصر ایتکی امل
ایدیشلرلر . اعتقادجه بپوک عالی بر
مسکدر . ایشته بومسلکک ایچایلرینی شعار
ایدیشلر لالانلر دکرک مثلاً بوکونلرده ازمیرده
زلزلهدن مصاب اولانلرک محتاج اولدقلری
شیلری تا آمریقادن تفرافله صوریورلر .
دنیاک اورط فنده بولونان یایانچی برفومک
کوستردیکی بوشسفت علاقه سنی محترم
وطنداشلرک قاتقات کوستره جکلیسه هیچ
کیمسه نیک شهبسی بوقدر . هلال احمره
بوخصوصده فوق العاده یاردم ایتجی ز .
محترم وطنداشلر، حیاینده باشقاجه بزم قانون
نوالمالیدر، دیه صوراسه کز، بنماعتداجه
تورکرک حیات قانونی جالیشیق اولمالیدر،
جالیشیورزا دیه ییکز، چونکه متعین ملتلرک
ناصل جالیشدقلرینی کیدوب فایزقارنده،
دستکاهلرده، معدن قوبورلرده، کیمیا .
خانلرده، لابوراتوارلرده کورملی! هر حالده
بزنهانی، نه جوق و نه مودله جالیشیورز .
آلمانلرک شیمدیکی اقتصادی وضعیتلری،
استحصال قدرتلری حیردن اوای قدرتلرینی
کجه شدر دیورلر، زیایه داهای محتاج اولدیلغیز
اکک ایچون بیله خارجدن اون جلب ایدییورز .
اویله ایسه تام معناسیه جالیشیق هیمز
ایچون عمومی براقون اولسون!

محمد عمر عینی

اوجنجی ساحه ده بارولا شوبله در؛
هرشیدن ذوقیاب اول، هرشی آکلا،
بوواسطه ایله باشماق قدرتی توسیع و تریید
ایله، هر جنس حیایله باشا . آکلامق و متلذذ
اولقی سایه سندنه لی نهایه تعدد ایتش کی
اولورسک . هیچ برشیته قایلده یایچ و هیچ
برشیته استخفاف ایله باقاییچ قادر آجیق
کوز اولورسک . والحاصل کاشانده جاری
اولان تکاملک بونون صفحه لری سنک
شخصکده نه نیلی ایتسین . بونکله برابر،
از قضا منظره نیک سحر و فسوفی سنی اغفال
ایدجک اولورس . بوشجری برنسمه ایطال
ایت واوندن یا قاک قورتار!

زمانمزلک تحصیل و تربیه کورمش منور
انسانلرینک جوعی حیاتی بو اوچ طرزندن
بریه استعمال ایتک امانده درلر . بونکله برابر
بونلرک خارچنده بربریه مخالف و قریب
جریانلرده وارد . اولا بریدینلک روزکاری
جوق کیمسه لرک قلبنه کیرمک انلری
قوروتقده نونو میدی، دوشورمکده در، شاعر:

کوی فناء شوقه یویان اولور کیدر
کویا کاین بودره، پشیمان اولور کیدر

سوزینی صانک اولور حقیقده سوبله مش،
فقط بیلیمز نرهدن اسن قدسی برفنجه ده
دیگر بر جوق کیمسه لرک روحلرینی ملکرک
طالنه جو برمکده در . وانما بونک نه اولدیفی
بیلمدکلرینی و بیله میه جکلرینی ده سوبله ویرلر .
فقط نه یایلمک علم دورنجه ایمان باشلا یور .
ایمانده ممکن اولماجه خیال باشلا یور و بوتون
امیدلرله . بوله آچی قوتورلری، مدلل ویا
شاعرانه امیدسز لکاری، مهم و موضوع
عقیده لری، معناسز فقط علوی خولیلاری،
عقلا ثبات اولمان فقط لطیف و جسارت و یریشی
امیدلری صنعت کیفه، علم مسامحه ایله
کوربیور . تنقیدجیلرده اونلری یکی بر
بذوق موضوعی عد ایدک متلذذ اولیور،
فقط خبر و برهمیکه بوسایدیم تقلیدلر باشقا
حیات معناسه دیگر بر طرزده جواب ورنلرده
وارد . بونلر حیایک قانون انسانلر آراسنده
«اعمال صالحه» نی، امید و جسداری
تشویق و نشر ایتک، اضطراب چکن
انسانلرک مللرینی تحقیف ایچون بالذات قوشمق
اولمالیدر دیورلر . بونلر علمک وعد ایتدیکی
مستقبلده کی کلی صلاح دورسون همان شیمیدین

تأطیف اتمشدی . فقط بو احسان و لطافت
تمادی ایدمه‌یدی . مرادک «جراغان» سراینده
محبوس بولونیدی بر زمانده شبه‌لی بعضی
وضعیتلری حسن ایدیلان روحی درحال ازمیره
نفی ایدیلدی .

روحی ، آرقق تماماً ازمیرلی اولمشدی
بر طرفدن خزینه دعوی و کالتیله مشغول
اولور ، دیگر طرفدن ازمیرک «قره‌طاش»
مخلمه‌سندله‌ایرینی قوناغنده بکشتاشی آیینی
اجرا ایدردی . ازمیره‌ایلك کندیکی «۱۲۹۷»
نارنجنده روحی یالکیز بر بکشتاشی محبی صفتی
حائزدی . بو طریقتک کندیسنه ویردییکی
حرارت اوکا حقیق بر «بابا» اولق احتیاجی‌ده
دو یوردی . بوساقله درکه «۱۳۰۲» ده
بر فرحت بولارق استانبوله کلدی . روم ایلی
حصارنده مشهور «نافع بابا» دن اجازت
آلارق تکرار ازمیره عودت ایتدی . آرقق
تام معناسیله بر «بکشتاشی بابایی» اولمشدی .

طریقتی ایشته‌دییکی ، جالمه‌شهره‌چالاشاییوردی .
ازمیرک نه‌قادر رند و قلندر مشرب آدمای
وارسنه اولک باشنه طوبلاندی ، «قرق
آغاج» لی هجاو «اشرف» کبی مشهور
شاعرلر ، «نوزاد بک» ، «بیجی زاده
حقی بک» کبی مشهور عجزلر ، فضلہ ذاکسندن
دولابی «جن احمد» شهرتی قازانش اولان
استانبوللو «احمد بک» کبی مشهور دعوی
و کبیلری هب اونک صادق درویشلری
اولشاردی . بو ذتلر همان هر کجه روحی‌نک
أونده طوبلانیر ویرلک «عشرت ایدرلردی .
بومیانده غزللر ، وایله‌یر ، نفسلر اوقونور ،
عینی زمانده بکشتاشی آیینی اجرا اولور . روحی ،
روحی ، بر جوق نفیس منظوملری ایشته
بوجلسلرده آنجالا سولردی . «م‌ال‌سف‌ک
به نلرک بک آزی ضبط ایدیلایلدی . شبه‌سز
بو اثرلر قید و ثبت ایدیش اولسایدی بویوک
بر کلیات وجوده کتیرله‌ییلردی . حالبوکه
اونک بوگون موجود اولان شعرلری
بر دیوانجه تشکیل ایدمه‌یه‌جک قادر آزد .
مع‌مایه‌ آلد قالن بوپک جزئی شعرلر بیله
روحی «بکشتاشی شاعرلری» آراسنده

قدرتلی بر افاده‌یه مالک رند برشاعر اولارق
قبول ایتمه‌مه امکان براحقق مایه‌تددر .

بچه بر دغدغه دهر ایله بریاد اولم
یورو میخانه‌یه زاید بر آرز آباد اولم
سه‌رلم کوشه میخانه‌یه بر اسی حصر
دست اوروب جام چه غصه‌دن آزاد اولم
قیزی پیرماتک سن آلوب و غلی بن
اوله بردن اولوسی کافره داماد اولم
خنجر تیغ غصبله کزلم ای روحی
قنده پروار ایله ایچم آکا جلاذ اولم

کیی ظریف و بر آزده برده بیرونا ، منظومه‌لر
ایداغ ایدن بوشاعر صرف ذوقک مجلولی
اولمش و بکشتاشیانی تام معناسیله بنسره‌مشد .
روحی ، بابالی ایچانی ، منسور اولدینی
طریقته عالم بعضی دستورلری ده نظم ایتک
مجبوریتی ، و یقنده در ، اوه‌حق ایله حق اولدینی ،
عشق آتشنه‌ایدینی و سبایت «دست» و «ت»
دیهه فریاد ایتدییکی صمیمی رادا ایله افاده
ایدر :

یار یوزنی کورلی چاغیرم دوست دوست
وصلته ایرلی چاغیرم دوست دوست
عاشق دیوانیم حیرالیه بیکناییم
شوق ایله مستانیم چاغیرم دوست دوست
خون سبق اولتم مهر شفق اولتم
حق ایله حق اولتم چاغیرم دوست دوست
«جناب حیدر» ، منسوب بر «بدعت عشق»
اولق اونک ایچینک علی بر ذوقدر :

خاک برج اولایز درکه حیدردز
چرخه بڑ باش آکه ز کورکه نه‌طای پردز
عشق اسیری بر بولوک اهل صفا یز زاهد
مسکن و ماوا میز صوره‌ک درلردز
دولت ذیلیه باش آکه نه‌ممکن روحیا
بڑ کدایز هم جناب حیدر صفردز

روحی ، یالکیز شاعر لکلیه طانیانه‌مشد .
بالخاصه صحبت مجلس‌سارنده صرف ایتدییکی
ظریف نکتعلر ، رمزلر ، کنایه‌لرده اونک
ازمیرده فوق‌العاده شهرت قازاناسنه سبب
اولشار . مثلاً «قره‌طاش» ده «شویی
پایدر برکن» جام اقدیم ، بویله بوقادر
بارا صرف ایدمه‌جککه حجازه کیشک آ ،
دیهن بر آداده ، درحال ، «حیرالاسوده
یوزسورمه‌مه» بازسزاقی مانع اولویور ؛
آنجاق ، قره‌طاش اوستند بر بیت شریف

یایلیبورزه طرزنده جواب ویرمشد . [۱]
بر کون روحی ؛ کندیسنه «کارانا»
دینلر بکندن دولایی دعوی اقامه‌ایدن رذاتک
وکیلی اولور . قبا تلی طرفک وکیلی اولان
«آرتین افندی» اسمنده بری ایله محکمه‌ده
قارشلاشیرلر . استندا اوقونور . رئیس ،
به‌کا قارشی نه‌دیه‌جکینی ، عی‌علیه وکیلندن
صورار . آرتین‌ده ، «افندی» بوراده‌کی کارانا
کلمسی «تا کیدامرح عیاشیه‌الذمه» قیلندندر .
بنام علیه مدح مقامنده و یله‌نمشد . بوقسا ادعا
اولونیدی کی بر ذم‌وقدح معناسی تضمین ایتز .
مؤکک بر ائانی طلب ایدرم . دیر . بوکا . صورته
مقاله‌ده بولواجنی بالطبع وحی بکندن صورولور .
اوده درحال «آفرین» قوجا کارانا کوزله
مدافعه ایتدی . بر دییه‌جکم بوقدر «جوانی
ویرر . بولک زرنه» هیات حاکمه «وسامعین
وله‌رک روحی آلفشارلار .

بر کون جن احمد بکه روحی بک ازمیر
رنجتمند بورور بک کیدرلرکن ، زهرلن
وئولک اوزره بولون بر کوپک تصادف ایدرلر .
روحی ، جن احمد بکه آلی ایله دو قونارق
کوپکی کوسستر و «زاواللی حیوانی جن
چارپش» دیر . جن احمد بکه ده سوز آتند
قاللایق «نموت بابا افندی» روحی کو ...
چیقور «طرزنده جواب ویرر .

ایشته ، شیمیدی به قادر محدود برزمه‌نک
سایلیایلدیکن شن و شوخ مشرب روحی ،
بو قبیل نکتعلرله و ظریف شعرلرله ، «بکشتاشی
شاعرلری» آراسنده ممتاز بو موقع احراز
ایشته ، بولونیدی محیطده علم و عرفانیه
طانیانه‌مشد . «۷۳» سنه یاشان روحی باباک
وفات «هجری ۱۳۱۶» ده‌در . وصیتی موجبنه
«مزراقلی‌ده» حظیره‌سنه دفن اولونمشد .
حالا روحی نک نامی نه‌وقت ازمیرده
موضوع بحث اولسا بر صاحب‌زمینی حاضر لانیر
وانک طانی طانی سرگذشتلری مجلسی
نشئه‌اندیرر .

[۱] بو ظریف جوابی ایشتن اشرف مرحوم ،
روحی ساندن ، درحال شوقطه‌ی تنظیم ایشدر .
حالی موقعی بیلمه‌دن ایتنه تعریض
طرز تکلیف الینی دوشون آشک حریف
پادشاهی حیرالاسوده سوردومدی یوز
پایدم آنجاق قره‌طاش اوستنه بیت شریف